

№ 41- (4464) ♦ 1974 с.л. Муус устар 4 күнэ ♦ Сэмэстэ
ЧЭПНИЗР 2 харчы

* Быйылгы спартакиада уюшпа ГТО нормаларына таярыкка үлгүлөттөр мал байлык кыттыгыларын сыйар сыяктуу бу көрдөрү колхозтор уюшпа сойхон, делончюдор, участантар, ма биритпаалар, промышлай, атыан да производепай тармакталар иккин араларыар социалистиче куоталанын усулуобуйаттактарарга быкаарылыны

Ырааһырдар үлөбүз күүскэ турунуохха

Чурапчы сельской Советын исполкома санитарнай ыйдарга төрүттөлөр кыттылары уонна өнөк ыттылыбыт рейда түмүгүн туһунан салинныан түспэрэн тутууга уонна айылдыны харыстааһынна бастайаннай комиссия председатели А. С. Макаров дакылаатын дүүллэстэ.

Сорох төрүттөлөр кулун тутар 1 күнүттөн аман ыйын 1 күнүгөр дээрэ санитарнай ыйдар бөлүгүллүбүттөрүн үрдүнэн ырааһырдыга өссө да туруна илгиттэрэ улахан итэбэс быһытынан бэлэттэннэ. Коммунальнай предприниматель уонна түспэрэн оңоруу комбината өрө төрүттөлөрүн, уопсай дьикэлэр тастарын ыраастааһын бытааннык мытар, үлэбит илгит суох аатыран олус арылах кинини үлэлэтэр. Эт-үүт комбинатын курдук бодон производственной коллективтар дөстөр-

билдэр үлэни өмкө мыппакка олороллор.

Оройуон кинигэр сааскы кэмгэ ырааһырды үлэбэ сыллата аайы бириэмэттэр, үчүгэй тарааһыннаах ыттылыбыт. Бу итэбэни быһыл хатылаан таһарбат туһунан исполком бары төрүттөлөр салайааччыларын муус устар 15 күнүгөр дээрэ бэйэлэрин участвиттарын уонна территорияларын ырааһырдыны бүтэрэллэригэр, бу күннэргэ маасабай суббуотунуулары төрүттөлөрүгэр абайаһастааһыт.

Санитарнай ый сорууттарын олоххо киллэрингэ рейдалары, бэрэбиэркэлэри салгы мытарыгар, бирдин салайааччыларга, малларга кытаанар көрдөбүдү туруоран, ырааһырды үлэтин күүһүрдүгөр сельсовет түспэрэн тутууга уонна айылдыны харыстааһынна бастайаннай комиссиятыгар соруудахтанына.

Исполкомга үлэһиттэр отчуоттууллар

Сага төрүөбү коруу-харайыс туругун туһунан совхоз отделениетин ветеринарнай арааа К. Л. Говорова Хатылы нөһүлүгүн Советын исполкомутар отчуоттаата. Бөһүрүүбү тыа хаһаайыстыбатын бастайаннай комиссията бөлөмөн киллэрдэ.

Сорох үлөлөр ыттылыбытара, чуолаан ыһырайды турар сырдарынан, клеткаларынан сөптөөхтүк хаачысмылаттара бэлэттэннэ. Ол өрөөрү биир улахан итэбэһиннэ ыһырай көрөөччүлөр сөптө булулла илгиттэрэ буолбук. Билингити түрүтүнэн 333 ынахтан 175-һэ төрөөбүт. Итинтэн 72 ыһырай, аналлаах үлэһиттэргэ туттарыллыбытка, ыанньыксыттарга тураллар. Ыһырайдыр абылытынан хаачысмыт ситэтэ

суох, искусственная үтү өнөрлөбүрө иһыл хаалар, гидропояны үүнээһи оңоһуллубат. Коруу-харайыс мөлөтүн түмүгөр 7 ыһырай өлбүт.

Сельсовет исполкома соторутаабыта старшай киномеханик А. М. Кривошапкина отчуотун өмкө иһиттэ. Нөһүлүгүннэ кининин көрдөрүү мөлөтүк төрүттөлөрө, сага харысмылары адалымыа кыһамны ситэтэ суоҕа, көрдөрүү хаачысмытата куһағана ыһылына. Ол түмүгөр тохсунуу, олунуу ыйдарга былаан 77 өрө бырыһыан толордуллубат.

Исполком дүүллэһилибит бөһүрүүстэргэ баар итэбэстөрү туоратылыга быһаччы сорууттары туруорда.

КЫАХТАР БИИИЭХЭ ДА БААЛЛАР

ИТИННИН туоннаахтын көпсөттүлөр Субурууснай аатынан совхоз ыанньыксыттары уонна сүөһү итинтин специалистара соторутаабыта буолан ааспыт бэйэлэрин сүбэ мунньахтарыгар. Оһно дакылааты оңорбут хаһаайыстыба ылабынай зоотехника В. Е. Постников бэрт элбэх сыһыларалары адалан, ырытыларын оңорон билиһиннэрдэ.

ОЛОРТОН киһи туту бэлэһи сүбэбүт?

Республика колхозтарын өлгөтү ылымга куоталаһыларын кыһымылаа, малтын Эрлик Эрестин аатынан колхоз пятилетка үһүс, быһаарылаах сылыгар оройуон хаһаайыстыбалары заловоһунан ыабыт үтүтүрүн 34 бырыһыанын бирбита. Государствора туттарылабыт үтүтүн өмкө итгиттэ кинилэргэ тиксар. Оттон совхоз Эрлик Эрестин аатынан колхоз сайынныгы түөрт ыйдарга фуражнай ынаһын ахсыттан 994-түү кг үтүтү ыабыта (ити оройуон орто көрдөрүүтүтүн 205-нан урдук), ол иһигэр ынырылаах Хадаар биригээдэтэ—1091-диги. Эппинит курау, балтараа төгүл кэринэ (48 бырыһыанын орду) элбэх ынахтар эрээр, совхоз ити кэмгэ 703-түү кг үтүтү, оройуон кинигиттэн 86-нан арыһабы, ыабыта.

ОНОН үрүм илгити дэлэтинтэ оройуон өссө урдук көрдөрүүлөх буоһуорун билингитаннары тартыбыт диги дакылаатчыт да, тыл этөөччилэр да аһаастык билинэлэр. Уонна иччат сүөһүнү итинтэн привези ылымны биллэрлик түспэрдыбыт, оруннаахтык баһылаабыт, аны үтүтү ыаһынны тосту үрдэтин суоһарын онкулун охсуоһа, бу дымалаа сорууулаах хамсааһынны таһаарыахха диги түмүккэ кэллилэр. Бэрт аһаастык көпсөттүлөр.

В. Н. ДОРОГУНОВА, «Сарыл» ыччат-комсомольская ферматаршайа, ССНП райкомун бюротун чилинэ (Хатылы отделениета):

— Бастыһнары үөрдөкөтү бэлэтир, хаалан иһээччилэри күүскэ кыһымылаан биэрэр, бирдин ыанньыксыты хабар, фермалар коллективтарын күрөө быһаһыналар уоттаах-күөттөөх көрүтүүү киниги тэниллибит. Эбиги аһылыгы кыһынны-сайынны дэлэйдик сипэппит. Бостууктарбыт үлэлэртэр эппинтэ суох сыһыһаһаар буоланнар, ынах үгүстүк сүтэр, ыам көтүтүлэр.

Оттон Эрлик Эрестин аатынан колхозка куоталаһы үчүгэйдик төрүлэр, үтүтү ыаһыһара сылтаан сылга үрдээн иһэр.

Мин быһыл 2000 кг ынарга сага эбэһээлиһтибэ ыһыабын.

И. П. СОБАКИН, Арбаа Хотон ферматын ыанньыксыта (Сельхоз отделениета):

— Байан бааһынан ыанньыксыттын кэлбитим. Былырын 1970-нуу кг ыабытым. Быһыл 2100 кг ынарга соруутанабын. Бу күннэргэ ынарым ахсыттан бөһүрүүдүлүм ылабын. Күннө 50—60 кг убарас көөн-һөрбөнү бирдин ынаһар сипэппин. Эрликтер чулуу ыанньыксыттары А. Т. Кузьмин аһытынан өссө сылаас утагы күүскэ иһэрлэргэ быһаарыһым.

Биһиэхэ орто оскуолаттан фермада кэлэр эдэр сүөһүттэри ыанньыксыт сырааһа уонна бочуоттаах идэтир уһууу, кинилэри үлө оһатыгар үөртүн, режими, дисциплиниһи кытааһахтык тутуһар буоларга таһа-

һыы саһаа хоту табылаан иһэат. Маһаа аһа таһаарыстар, маһаарбыт эриликтертөн үгүскэ үөрөһүһиһипит.

П. Ф. КРИВОШАПКИНА, Лахалды ферматын ыанньыксыта, райсовет депутата (Хатылы отделениета):

— А. Т. Кузьминнаах кинигиһиһээр аһытылым кинигүөс хотонноохтук. Сүөһүбүт аһыдыгы иһормата ордуга-хотук суох. Көрмөкүһиһыт өссө ордукка дымла. Оттон үтүтү кинилэртөн быдан арыһабы ыабыт.

Билингити отделениета сайынны кинигэ үтүтү ыһымыт төттөрүтүн арыһааччы. Эбиги аһылыгы кич кыһаллар бэйлэте оңостор. Сорохтор көөн-һөрбө диги элөх да бөлөмөнн сатаабаттар. Хаһас ыа ферматтан үһүтүтүн Чурапчы заводугар тракторынан таһабыт. Куһааска үтүтүтүк аһыһан, төттөрү тиэллэр. онтон элбэх нөһөөккө таһыллэбит. Бигитигиттэн сүөгэһиннэ туттарыбыт. Ол өмкө барсы адалат. Итинтэн бостуугуһан эдэр дьон, комсомолчелары аһаахха.

Мин алтынны 20 күнүттэн 17 туну бургуһастары туһутум. Олортон, фуражнай ынаһа таһаардаахха, хас бирдинилэрттөн 2000-тыы кг үтүтү ынарга сага соруугу туруорунабын.

М. Д. КРОНИКОВА, Болтомо сельсоветын исполкомун председатели:

— ыанньыксыттарыбыт 80 бырыһыаннара эдэрлэр, үкүлэро орто үөрөхтөөх комсомолчалар, Кинилэртөн 2000-лаах кирбикини ылар иһин дууһаааччы суох. Эрликтер өлгөм үтүтү иһин охсуһууга быһаарар уратыларынан наставничествоны үчүгэйдик олохтообуттара буолар. Биһиэхэ оскуолаттан таһымыт кыргыттары биир да оһыттаах ыанньыксыты сыһаарбаһа, наставныгы анаабаһа бэйлэлэрин өрө туспа фермада мытар түбөттөлөһүһит.

СҮӨ МҮННЬАХХА 2000-лаагы 1973 сылга аһарыт, быһыл ынах ахсыттан 2100—2300 кг ынарга тыларын биэрбит Т. Д. Седалищев. А. Д. Сергеева, комсомольская төрүтү сиретара И. И. Харлампев, «орто оскуола—производство—үөрөх» диги девизинэн ыанньыксыттын кэлбит комсомолчалар В. Местникова, А. Парфенова, Сылаат отделениетин зоотехника М. Т. Захарова, о.д.а. тыл эттилэр. Кинилэр үлэһир усулуобуйаны төрүһүгэ, механизацияны иһлэтингэ чөлчү этиллэри оңордулар.

Субуруускайдар пятилетка туттаах сылыгар сорууттары биир—фуражнай ынах ахсыттан 1435-тии кг үтүтү ынарга, эһил 1700 кг ынарга. Оһон кэлэр пятилеткага 2000-лаах көрдөрүүнү эрлээхти сипиһэр иһин хамсааһын онкулун охсорго, аһылаатын ууарга.

—Куоталаһы ССРС Верховнай Советын быһыбарын чилиһигэр иһин далаһыһан-һын, үтүтү ыаһын сыл аһардаах соруудаһын ити күн төлорон уонна аһара төлорон тиһиһэргэ!—совхоз үрүм иһгэни дэлэззэччилэрэ итинни соруугу туруоруһулар.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН БЫЫВАРЫН КӨРСӨ ЛЕКЦИЯЛАР, ДАКЫЛААТТАР, ВЭСИЭДЭЛЭР ТЕМАТИКАЛАРА

1. Норуот бүтүүнүн социалистической государствата—сага исторической типтээх государствата.
2. Советский государство—сайддылаах социалистической общество государствата.
3. Норуот бүтүүнүн Советский социалистической государстватын политической уонна экономической төрүтэ.
4. Советский демонстрация—саамай урдук типтээх демонстрация.
5. Үлэһиттэр депутаттарын Советтара—дьиннээх норуот былаһын органнара.
6. ССРС Верховнай Совета—государственной былаас урдук органа.
7. Советский быһыбардыр система—зан дойдуга саамай демократической быһыбардыр система.
8. ССНП XXIV съезд советский общественности политической тэрийини салгы тупсары туһунан.
9. ССНП XXIV съезд социалистической демократии салгы сайыннары туһунан.
10. ССНП XXIV съезд государственной уонна үлэ дисциплиниһитин бөдөрүтүү туһунан.
11. Дьону итинигэ үлэ коллективын оруола. Ыһыннарыга пятилетка үс бастакы сылларын.
12. Советский гражданин бырааптара уонна эбэһиннэстэрэ.
13. Сайддылаах социалистической общественности уонна дисциплиниһитин.
14. ССРС-ка үлэ законодательствата.
15. В. И. Ленин социалистической куоталаһы туһунан.
16. ССНП—коммунистической тутуу сирдигэ уонна тэрийэччилэ.
17. ССНП XXIV съезд рабочай мылаас баһылыр-көһүлүүр оруолун туһунан.
18. Билингити кинигэ ССНП аграрной политика.
19. Советский норуот олоһун уйгутун үрдэтин—ССНП экономической политикатын үрдүн сылаа.
20. Советский норуот—дьоннор сага исторической общностара.
21. Партия уонна норуот биир соморолуһуута—советский общество характернай бэлэһтэ.
22. Норуоттар дөбөрүһуулар—элбэх национальностоах Советский государство төрүтэ.
23. Депутат—норуот боломуочулаах предтавителэ.
24. ССРС зан дойдутаагы балаһыанньата.
25. Билингити кинигэ зан дойдутаагы коммунистической уонна рабочай хамсааһын.
26. Саха АССР техсус пятилеткаба.
27. 1974 сыл—техсус пятилетка туттаах сыла.
28. Үлэ оңорумтуота—норуот үлэбэ дьулурун сүрүн көрдөрүүтэ.
29. Оройуон норуотун хаһаайыстыбатын сатүмүктэргэ уонна хаалбыт иһки сылга сорууттар.
30. Оройуон үлэһиттэрин пятилетка төрдүс, туттаах сылыгар соруутара.
31. 1974 сыл бастакы кварталын түмүктэргэ.
32. ССРС-ка коммунизмы тутуу—ССНП уонна советский норуот улуу интернациональной соруутара.

ССНП РАЙКОМУН ПРОПАГАНДАБА УОННА АГИТАЦИЯБА ОТДЕЛА.

«Союзпечать» — агентство
начальника

САКААЛЫН №-рз. 41